מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את סוגי כתבות המשנה ואת המבנה הייחודי של כל סוג
- לזהות מרכיבים חובה כמו מושג ספרותי, מקורות ודעה אישית
- לתרגל כתיבה בקול אישי או בקול דמות מתוך יצירה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה בסיסית - בחירה מרובה

1. ג – 200-400
2. ב – מושג ספרותי אחד
3. ב – שני נימוקים, כל אחד על יצירה אחרת
4. ב – דמות דינמית שעוברת שינוי
5. ב – לטענה אחת מכתבה מסוימת
6. ב – דמות מהיצירה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – טור דעה נכתב בגוף ראשון, כי זה הקול האישי של הכותב
2. נכון – כך נשמרת האמינות לדמות המקורית
3. לא נכון – צריך שינוי הדרגתי בטון שמשקף התפתחות
4. לא נכון – חובה להתייחס לכתבה ולטענה מסוימת
5. נכון – זו דרך טובה להרחיב את התשובה ולהעמיק
6. לא נכון – עדיף פרפרזה; ציטוטים צריכים להיות קצרים

חלק ג' – השלמת מילה חסרה

1. נגדית
2. כרטיס
3. חושיים
4. מקום
5. בעיה
6. שאלה

חלק ד' – התאמת סוג כתבה למבנה שלה

- 1 – ה (עמדה אישית ברורה עם שני נימוקים מיצירות שונות)
- 2 – ד (5-7 שאלות שמתקדמות מהקל אל העמוק)
- 3 – ב (רשומות עם שינוי הדרגתי בטון ותחושה)
- 4 – ג (תגובה לטענה אחת עם בקשה או הצעה בסוף)
- 5 – א (מכתב בעיה מדמות ותשובה עם עצות מעשיות)

חלק ה' – סידור שלבי כתיבת טור דעה לפי הסדר

1. פתיחה מסקרנת - שאלה או אנקדוטה
2. הצגת העמדה במשפט אחד ברור
3. שני נימוקים, כל אחד נשען על מקור מיצירה אחרת
4. התייחסות לעמדה הנגדית ודחייתה בנימוס
5. סיום שחוזר לעמדה ומציע מסקנה

חלק ו' – כתיבה קצרה

1. משפט חד שמציג שאלה או עמדה, בגוף ראשון, בלי הכללות
2. שאלה פתוחה הנוגעת לקונפליקט או סתירה בהתנהגות הדמות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- מושג ספרותי אחד, דעה אישית ולפחות שני מקורות, אורך 200-400 מילים
- טור דעה הוא עמדה עצמאית; מכתב למערכת הוא תגובה לכתבה קיימת
- יומן מסע, כי יש בו כמה רשומות לאורך זמן שמאפשרות להראות שינוי הדרגתי

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את הכיתה לקבוצות כך שכל קבוצה מתרגלת סוג כתבה אחר ואז משווים תוצאות
- כדאי להביא דוגמה מהיצירה הנלמדת בכיתה ולבקש מהתלמידים לבחור סוג כתבה מתאים לה
- לפריט הפתוח השני אפשר להקדיש זמן נוסף בבית ולדון בכיתה בדוגמאות מוצלחות

דף תרגול: כתבות המשנה בעיתון הספרותי

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בעיתון יש כמה סוגי כתבות קצרות. לכל סוג יש חוקים משלו: טור דעה, ריאיון, יומן מסע, מכתב למערכת ומדור עצות. לומדים איך כותבים כל אחד מהם.

📖 מילון קטן:

טור דעה	כתבה שבה כותבים עמדה אישית ברורה ומנמקים אותה
ריאיון	שיחת שאלות ותשובות דמיונית עם דמות מהיצירה
יומן מסע	רשומות יומן בגוף ראשון בקול דמות לאורך מסע
מכתב למערכת	מכתב תגובה של קורא לכתבה שפורסמה
מדור עצות	מכתב בעיה מדמות ותשובת יועץ חכמה
מושג ספרותי	כלי לניתוח יצירה, כמו דמות דינמית או אירוניה
פרפרזה	הסבר רעיון מהטקסט במילים שלנו במקום ציטוט
דמות דינמית	דמות שמשתנה במהלך העלילה

1 חלק א' – הבנה בסיסית - בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה מילים צריך לכתוב בכתבת משנה?

א) 50-100 ב) 100-200 ג) 200-400 ד) 500-700

2. מה חייב להיות בכל כתבה?

א) שיר מקורי ב) מושג ספרותי אחד ג) ציור ד) ריאיון עם מורה

3. כמה נימוקים צריך בטור דעה?

א) נימוק אחד, על דעה אישית ב) שני נימוקים, כל אחד על יצירה אחרת

ג) שלושה נימוקים, על אותה יצירה ד) אין צורך בנימוקים

4. איזו דמות הכי מתאימה ליומן מסע?

א) דמות שלא משתנה ב) דמות דינמית שעוברת שינוי ג) דמות משנית בלבד ד) דמות ללא שם

5. על כמה טענות עונים במכתב למערכת?

א) לכל הכתבות בעיתון ב) לטענה אחת מכתבה מסוימת ג) לכותרת בלבד ד) לאף טענה

6. מי כותב את השאלה במדור עצות?

א) העורך הראשי ב) דמות מהיצירה ג) הקורא האמיתי ד) המורה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בטור דעה אפשר לכתוב בגוף שלישי כמו מאמר אקדמי	☐	☐
2	בריאיון עם דמות, התשובות חייבות להיות נאמנות למה שידוע מהטקסט	☐	☐
3	ביומן מסע הטון צריך להישאר זהה מהרשומה הראשונה עד האחרונה	☐	☐
4	מותר לכתוב מכתב למערכת בלי להזכיר כתבה מסוימת	☐	☐
5	במדור עצות היועץ יכול להשוות לדמויות מיצירות אחרות	☐	☐
6	בכל כתבת משנה מותר להשתמש בציטוטים ארוכים מהיצירה	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילה חסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. בטור דעה יש להתייחס לעמדה ה_____ ולדחות אותה בנימוס

2. בריאיון מומלץ להכין קודם ' _____ דמות' עם תכונות, רצונות ופחדים

3. ביומן מסע חשוב לשלב פרטים _____ - מה רואים, שומעים ומריחים

4. במכתב למערכת יש לחתום בסוף בשם, תפקיד או _____

5. במדור עצות היועץ מזהה את ה_____ במשפט אחד בתחילת התשובה

6. בטור דעה הכותרת יכולה לבוא עם סימן _____

4 חלק ד' – התאמת סוג כתבה למבנה שלה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. טור דעה	___	**א.** מכתב בעיה מדמות ותשובה עם עצות מעשיות
2. ריאיון עם דמות	___	**ב.** רשומות עם שינוי הדרגתי בטון ותחושה
3. יומן מסע	___	**ג.** תגובה לטענה אחת עם בקשה או הצעה בסוף
4. מכתב למערכת	___	**ד.** 5-7 שאלות שמתקדמות מהקל אל העמוק
5. מדור עצות	___	**ה.** עמדה אישית ברורה עם שני נימוקים מיצירות שונות

5 חלק ה' – סידור שלבי כתיבת טור דעה לפי הסדר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	סיום שחוזר לעמדה ומציע מסקנה

☐	התייחסות לעמדה הנגדית ודחייתה בנימוס
☐	פתיחה מסקרנת - שאלה או אנקדוטה
☐	הצגת העמדה במשפט אחד ברור
☐	שני נימוקים, כל אחד נשען על מקור מיצירה אחרת

6 חלק ו' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. כתבו משפט פתיחה אחד לטור דעה בנושא שבחרתם מתוך יצירה שלמדתם

2. כתבו שאלה אחת מאתגרת שהייתם שואלים דמות בריאיון, על החלטה קשה שלה

כרטיס יציאה

מה חייב להיות בכל כתבת משנה, גם אם הסוגים שונים?

תנו דוגמה אחת להבדל בין טור דעה לבין מכתב למערכת

באיזה סוג כתבה הכי מתאים להציג דמות שמשתנה לאורך הסיפור, ולמה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀